

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 10

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Apelând la cele mai diverse modalități de expresie, umanismul țărilor române ilustrează [...] o tematică distinctă, filozofică, istoriografică și juridică care echilibrează din punct de vedere cantitativ literatura religioasă. Îndeosebi istoriografia rămâne și în a doua jumătate a secolului un gen amplu cultivat, întrucât, cantitativ și calitativ, este principalul domeniu al activității intelectuale. Diversitatea genurilor la care aderă autorii (cronici, istorii, jurnale, memorii sau istorii în versuri) și în mod special cultivarea acelor specifice istoriografiei umaniste [...] atestă o evoluție spre istoriografia modernă. Autorii secolului al XVII-lea, Grigore Ureche în *Letopiseșul Țării Moldovei*, Miron Costin în *De neamul moldovenilor* și stolnicul Constantin Cantacuzino în *Istoria Țării Românești*, datorită dezvoltării ideilor perioadei precedente, așază istoria românilor pe fundalul originii sale latine. [...] Istoriografia românească exprimă argumentat și la nivelul unei continuități remarcabile, de la Grigore Ureche și Miron Costin la stolnicul Constantin Cantacuzino și principele Moldovei, Dimitrie Cantemir, prin genuri proprii umanismului cu un corespunzător spirit critic, ideile originii comune latine a românilor, unității lor în spațiul Daciei de odinioară, susținute de o activă conștiință de sine.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

B. „Dimitrie Cantemir [...] vădea la începutul secolului al XVIII-lea preocupări concordante cu valorile preiluministe. În această sferă de interese a Iluminismului timpuriu se înscrie lucrarea geografică a învățatului principe, *Descriptio Moldaviae*, redactată în spiritul școlii germane de cunoaștere a statelor [...]; aceleași sensibilități culturale îi aparține opera lui Johann Filstich, *Tentamen Historiae Vallachicae*, precum și lucrarea lui Köleséry consacrată mineritului din Transilvania, *Auraria Romano Dacia* (1717). Făcând cunoscute cercurilor științifice realitățile țărilor române, această pleiadă de cărturari evidențiază originea latină a românilor, expunând-o unor mai largi cercuri intelectuale europene.

Dimitrie Cantemir, animat de ideea emancipării politice a țărilor române, consacră în *Historia Moldo-Valachica* și *Hronicon a vechimii romano-moldo-vlahilor* pagini semnificative despre latinitatea poporului român și a limbii sale, subliniind ideea apartenenței acestuia la aceeași civilizație [...]. Principele Moldovei continua, la nivelul unei savante argumentații, opțiunile umaniștilor din secolul al XVII-lea, conferind ideii de latinitate o formă doctrinară.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți lucrarea scrisă de Constantin Cantacuzino, precizată în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la poporul român. **2 puncte**
3. Menționați statul român și conducătorul acestuia la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că opțiunile umaniștilor din secolul al XVII-lea sunt continuate în secolul următor. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două aspecte din secolul al XX-lea referitoare la romanitatea românilor. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a izvoarelor istorice care susțin romanitatea românilor în secolul al XV-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Est-europenii s-au opus dominației sovietice încă de la începutul perioadei de ocupație [...]. Stalin i-a împiedicat pe principalii lideri politici din aceste țări să i se împotrivescă față [...]. Îmblânzirea sistemului stalinist prin măsurile luate de Hrușciiov i-a încurajat pe disidenții est-europeni să acționeze mai energic. [...] Sovieticii s-au văzut nevoiți să accepte variantele naționale de comunism. [...] Polonia și Ungaria s-au folosit de această autonomie limitată pentru a dezvolta sisteme comuniste ceva mai moderate decât cel din Uniunea Sovietică. În România, Gheorghe Gheorghiu-Dej a urmat pe la sfârșitul anilor '50 o reformă moderată similară celei din Ungaria. [...] După 1965, succesorul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, Nicolae Ceaușescu, a instituit un comunism mai rigid.

Cehoslovacia a optat pentru depărtarea față de stalinism, la fel ca Ungaria și Polonia și, spre deosebire de România, s-a menținut pe această direcție. La sfârșitul deceniului al șaptelea, comuniștii cehoslovaci au început să aplice politici foarte asemănătoare cu cele ale lui Nagy în Ungaria. [...] Conducerea sovietică urmărea îndeaproape eforturile reformatoare ale lui Dubcek. URSS a anticipat că acest proces de liberalizare va duce la retragerea Cehoslovaciei din Pactul de la Varșovia. Deși Dubcek s-a angajat să rămână fidel alianței sovietice, conducerea URSS s-a arătat sceptică, iar la 20 august 1968, trupele sovietice au invadat în forță Cehoslovacia. Toate statele comuniste din estul Europei, în afară de România, au fost de acord cu înăbușirea «socialismului cu față umană» a lui Dubcek. Sovieticii l-au destituit pe Dubcek din funcția de lider al partidului ceh [...]. În timpul crizei din Cehoslovacia, oficialitățile comuniste de la Moscova și-au declarat oficial intenția de a trimite trupe în ajutorul fiecărui stat semnatar al Pactului de la Varșovia, ori de câte ori vreun liberal ca Dubcek amenința să restaureze capitalismul.”

(J. R. Barber, *Istoria Europei moderne*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un spațiu istoric precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați un lider politic sovietic și o acțiune desfășurată de acesta, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la politica internă a liderilor români. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la evenimentele de la „sfârșitul deceniului al șaptelea”, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statul român utilizează practici politice democratice în primul deceniu după înlăturarea regimului politic la care se referă sursa dată. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre statul român în secolul al XIX-lea, având în vedere:

- menționarea a două prevederi ale proiectelor politice referitoare la statul român, elaborate în spațiul românesc, în prima jumătate a secolului al XIX-lea;
- precizarea unei acțiuni politice desfășurate de români în anul 1859 și menționarea a două caracteristici ale acesteia;
- prezentarea unei asemănări între măsurile adoptate în politica internă, în perioada 1862-1864;
- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția statului român în anul 1866 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 10

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Istoria Țării Românești* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *Dimitrie Cantemir, animat de ideea emancipării politice a țărilor române, consacră în Historia Moldo-Valachica și Hronicon a vechimii româno-moldo-vlahilor pagini semnificative despre latinitatea poporului român*, Dimitrie Cantemir subliniază apartenența acestuia la aceeași civilizație etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Moldova, Dimitrie Cantemir **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **B**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: Causă: *intrucât, cantitativ și calitativ, este principalul domeniu al activității intelectuale și efect: Îndeosebi istoriografia rămâne și în a doua jumătate a secolului un gen amplu cultivat SAU Causă: datorită dezvoltării ideilor perioadei precedente și efect: așază istoria românilor pe fundalul originii sale latine etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două aspecte din secolul al XX-lea referitoare la romanitatea românilor (1px2=2p)
Exemple: latinitatea și continuitatea românilor sunt argumentate științific de către V. Pârvan/N. Iorga/Gh. I. Brătianu etc., este politizată în timpul regimului totalitar, abordarea acesteia a fost determinată de relațiile cu Uniunea Sovietică etc.
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei caracteristici menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la caracteristică (2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a izvoarelor istorice care susțin romanitatea românilor în secolul al XV-lea
Exemple: menționează latinitatea poporului român, menționează latinitatea limbii române etc.
Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Polonia, Ungaria, România, Uniunea Sovietică, Cehoslovacia, Moscova, Varșovia **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Stalin, Hrușciov
3 puncte pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate de acesta
Exemple: *i-a împiedicat pe principalii lideri politici din aceste țări să i se împotrivescă fățiș, împlânzirea sistemului stalinist prin măsurile luate/politica lui Hrușciov a permis acțiunile disidenților est-europeni etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la politica internă a liderilor români (3px2=6p)

Exemple: *Gheorghe Gheorghiu-Dej a urmat pe la sfârșitul anilor '50 o reformă moderată similară celei din Ungaria, Nicolae Ceaușescu, a instituit un comunism mai rigid, Nicolae Ceaușescu este succesorul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej din 1965 etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).*

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la evenimentele de la „sfârșitul deceniului al șaptelea”
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: Sovieticii descurajează evenimentele de la „sfârșitul deceniului al șaptelea” intervenind atât militar, cât și politic în Cehoslovacia. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *la 20 august 1968, trupele sovietice au invadat în forță Cehoslovacia și Sovieticii l-au destituit pe Dubcek din funcția de lider al partidului ceh SAU* Evenimentele de la „sfârșitul deceniului al șaptelea” au dus la reacții diferite din partea statelor comuniste. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Toate statele comuniste din estul Europei, în afară de România, au fost de acord cu înăbușirea «socialismului cu față umană» a lui Dubcek și oficialitățile comuniste de la Moscova și-au declarat oficial intenția de a trimite trupe în ajutorul fiecărui stat semnatar al Pactului de la Varșovia, ori de câte ori vreun liberal ca Dubcek amenința să restaureze capitalismul etc. Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.*
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** adoptarea Constituției din 1991, organizarea alegerilor libere **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două prevederi ale proiectelor politice referitoare la statul român, elaborate în spațiul românesc, în prima jumătate a secolului al XIX-lea (**de exemplu:** unirea Moldovei cu Țara Românească, drepturi și libertăți cetățenești, emanciparea și împrăștierea țăranilor prin despăgubire **etc.**) **(3px2=6p)**
 - **2 puncte** pentru precizarea oricărei acțiuni politice desfășurate de români în anul 1859 (**de exemplu:** organizarea adunărilor electivă, dubla alegere a lui Al. I. Cuza **etc.**)
câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două caracteristici ale acesteia (**de exemplu:** l-au ales în unanimitate pe Al. I. Cuza/sunt organizate conform Convenției de la Paris, este ales în adunările electivă de la Iași și București/marile puteri sunt puse în fața „faptului împlinit” **etc.**) **(3px2=6p)**
 - **2 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între măsurile adoptate în politica internă, în perioada 1862-1864 (**de exemplu:** au contribuit la modernizarea societății românești, au consolidat statul român modern **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea asemănării menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la asemănare și se utilizează relația cauză-efect;
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la asemănare
 - **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la evoluția statului român în anul 1866 (**de exemplu:** Evoluția statului român în 1866 a dus la îndeplinirea cerințelor exprimate de români în Adunările ad-hoc., Statul român evoluează în 1866 prin legitimarea unui nou regim politic. **etc.**)
4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)
- Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:**
- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
 - **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
 - **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
 - **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**